

Najvažnejši, kajpada, je uvodni cikel, ki nujno vsebuje največ že znanih pesmi in ki bi bil morda zahteval večjega obsega, bogatejše izbire. Toda pri svoji zasnovi knjige si tega nisem smel dovoliti, kakor tudi nisem mogel cikla porazdeliti na razne oddelke in manjše cikle. Tvoril naj bi zaključeno, organsko celoto, zgoščeno in lapidarno, povezano s komaj opaznimi členi, kakor so ljubezen, rojstvo, smrt; nato vnanje življenje, notranje življenje, vojna, pesnikova spojenost z narodom. Kriterij torej, ki me je vodil pri ureditvi knjige, je bil poleg estetskega predvsem vsebinski. Poleg tega mi je v formalnem pogledu šlo za to, da kolikor mogoče izrazito prikažem Župančičevo delo v vseh smereh njegovega oblikovanja. To so osnovni principi, ki so me vodili pri uredbi «Naše besede, označene po pesmi, ki je najčistejša izpoved Župančičevega slovenstva. Da knjiga ne more izčrpati pomena svojega naslova v vsej njegovi širini in globini, je jasno; more pa ga nakazati vsaj v glavnih značilnih zametkih in mu ustrezati v svoji formalni dognanosti.

F r a n A l b r e c h t.

Anton Leskovec: Dva bregova. Drama iz življenja beračev v treh dejanjih. Oder, zbirka gledaliških iger, 20. zvezek. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga. Str. 78.

Moč, iz katere potekajo dogodki te drame in dejanja njenih oseb, je v prvi vrsti ljubezen. Radi te nastajajo napetosti med glavnimi štirimi osebami in radi nje končno pogine eden izmed obeh ljubimcev. Tej sili se kesneje dovolj neorgansko pridruži še moč beraške stanovske zavesti, ki je sama kot taka dovolj dvomljive življenske pristnosti in o kateri se tudi v drami ne ve, ali je sploh iskreno mišljena pri osehah, ki jo izpovedujejo. Zakaj pri beraškem papežu se zdi, da prikriva z njo samo svojo očetovsko skrb, dočim postane pri drugem ljubimcu sploh samo na videz krmilo njegovega početja. V tem, da je ta moč ostala samo fiktivna, dasi je v konfliktu vsaj trenutno in vsaj vnanje neobhodno potrebna, je temeljna zgrešenost osnutka.

Druge nedostatnosti drame imajo izvor v podobah osebnosti, med katerimi se vrši. Macafur in Briga sta predstavljena dovolj jasno, dasi v prvem razmerje med očetovstvom in beraškim papeštvom ni popolnoma dognano in dasi je vsa njegova preteklost z očetovstvom vred in z razmerjem do župana zavita v preskrivnostne megle. Ljubimec Briga je sam kot pojav in v avtorjevem pojmovanju mestoma skoro sentimentalno romantičen, mesto elementaren junak. Brez dosledne enotnosti in jasnosti je ostal ljubimec Krištof, dočim hoče biti Rona včasih skoro Carmen, včasih pa spet žena, ki podreja vse, celo ljubezen svojemu stremljenju, povzpeti se družabno višje. Nedoločnost, ki omahuje med dvema takima možnostima, je pri osrednji osebi drame za vse delo nujno usodepolna.

Iz teh razlogov je življenje dela medlo tlenje, ki le v redkih trenutkih resnično zagori. To navzlic temu, da je snov dovolj spretno organizirana v tekoče dejanje in gladek dialog, navzlic temu, da je postavljena v zanimivo sredino in še navzlic temu, da je pisatelj zadel značaj miljeja z marsikakim dobrim jezikovnim domislekom.

J o s i p V i d m a r.

Ka Mesarić: Smjerovi moderne umjetnosti. Edicija «Socijalne misli», knj. I. Zagreb 1929. str. 46.

Mesarićeva šudija o smereh v moderni umetnosti je tipična brošura, ki noče biti niti znanstvena, niti «potpuni komentar raznih umjetniških smjerova», niti «umjetniška historija», komaj da informativna — in sicer opozarjajoč «u generalnim linijama na socijalnu perspektivu, s koje treba da se posmatra umjetnost». Te socijalne perspektive nisem opazil. Že njen namen jo ožigosa,